

REDACJA - REDAKCJA
ADMINISTRACJA - ADMINISTRACJA
46, rue de la Charité, LYON
Tél.: Franklin 07-30
Ch. Postal: Lyon 628-06

ABONAMENT - ABONEMENTS
1 3
28 fr. 75 fr.

WIARUS POLSKI

QUOTIDIEN POLONAIS

Directeur | Dr S. NAWROCKI
Dyrektor

Rok 54^{ty} Année. Nr. 38

SAMEDI - DIMANCHE
SOBOTA - NIEDZIELA

13-14
FEVRIER 1943
LUTY

Dziś w naszym: Katarzyna
Jutro: Walentyna
Po jutrze: Faustyna

PRIX
CENA 1 fr.

Stan powojenny w Europie

— według zdania p. Lippman

Vichy. — Wynurzenia dziennikarza nowojorskiego p. W. Lippmana, zbliznionego do kół oficjalnych, wywołały w krajach neutralnych żywe poruszenie i liczne komentarze. Dziennikarz ten zapowiedział w „New-York Herald Tribune”, iż „w razie zwycięstwa ZSRR nie Londyn, ni Waszyngton nie byłby w stanie interweniować w obronę krajów Europy wschodniej, aby je uchronić ewtl. przed mieszaniną się Sowietów, gdyż Anglo - Amerykanie nie byłby w stanie wystąpić w obronę tych krajów przy pomocy sił zbrojnych.

„Rządy angielski i amerykański — dodał dziennikarz nowojorski — miałyby zatem obowiązek przyjąć wyznaczone polityki neutralnych żywe poruszenie i liczne komentarze. Dziennikarz ten zapowiedział w „New-York Herald Tribune”, iż „w razie zwycięstwa ZSRR nie Londyn, ni Waszyngton nie byłby w stanie interweniować w obronę krajów Europy wschodniej, aby je uchronić ewtl. przed mieszaniną się Sowietów, gdyż Anglo - Amerykanie nie byłby w stanie wystąpić w obronę tych krajów przy pomocy sił zbrojnych.

Przy tej sposobności dziennik szwedzki „Stockholm Tidningen” komentuje artykuł p. Lippmana i przypomina okoliczności, w jakich Związek Sowiecki zagarnął część Polski w roku 1939 i wprowadził triumf bolszewizmu w krajach bałtyckich.

Genewa. — Nadzwyczajny czynny zarząd Stow. „Polonia” w osobach p. prof. Derynga, skarbnika Januszkowskiego i sekretarza Konstantego Górskiego zaprosił swych członków na „Szopkę kukielkową” do swego siedziby w hotelu Residence. Szopka ta ukladu i reżyserii p. Haliny Kena i p. Janiny Nahlke z łaskawym współudziałem p. Zofii Korniszewskiej oraz zespołu żołnierzy internowanych, zdobyła sobie nadzwyczajne uznanie nie tylko wśród Polonii genueńskiej, ale także i w innych miastach Szwajcarii do tego stopnia, że zespół ten jest zapraszany wszędzie i nie może obecnie podołać objętości teatralnej, w której zamieszkuje Polacy.

P. dr. Liberek, jako sekretarz Tow. Polskiego w Lozannie, będąc na tym przedstawieniu, gorąco prosił również i o występ dla swych członków, lecz spotkała go niestety odmowa, gdyż zespół „Szopki” miał już ustalony program objazdów aż do marca br. Dzięki przedstawieniu „Szopki kukielkowej” przeniesliśmy się na naszą ziemię i przeżyliśmy prawie przez dwie godziny chwile nader rzewne. Była cicha polana z naszymi góralami w strojach ludowych oraz inne obrządkowe wszystkim, ale wszystkim to wypiewane kolendami i melodiami naszych piosenek. Dzięki umiejętności i wprawnej ręce dyrygentów przeżyliśmy chwile pełne niezwykłego czaru a kukielki wywoływały podziw i widzów. To też inicjatorom „Szopki kukielkowej” należy się pełne uznanie za trud i pracę.

Genewa. — Z inicjatywy Stow. „Polonia” odbył się tu dla członków tego towarzystwa wieczór literacki, na którym p. Jerzy Brzozowski zapoznał zebranych z całym szeregiem utworów naszych najlepszych pisarzy. Sala hotelu Residence była zapelniona publicznością, która w podzięce za strawę duchową oklaskiwała prelegenta.

Z komunikatów...

Z. S. R. R. ...

Berlin. — W południowej części frontu wschodniego — po myślnie operacje obronne. Podczas kontrataków zadano nieprzyjacielowi ciężkie straty w ludziach i sprzęcie wojennym, zwłaszcza na południowy zachód od Noworossyjska, gdzie przeciwnik wyładował nowe oddziały. Nad Górnym Dońcem odrzucono natarcia sowieckie i zaciętno obrzecz dookoła obozów. Potężne eskadry samolotów Z.S.R.R. na zachód od Oskuta w kilku punktach wojska sowieckie usiłowały zahamować ruchy armii Rzeszy i uniemożliwić rozpoczęcie manewr. Ataki te odbito i zniszczono 40 czołgów. — Potężne eskadry samolotów Z.S.R.R. na zachód od Oskuta w kilku punktach wojska sowieckie usiłowały zahamować ruchy armii Rzeszy i uniemożliwić rozpoczęcie manewr. Ataki te odbito i zniszczono 40 czołgów. — Potężne eskadry samolotów Z.S.R.R. na zachód od Oskuta w kilku punktach wojska sowieckie usiłowały zahamować ruchy armii Rzeszy i uniemożliwić rozpoczęcie manewr. Ataki te odbito i zniszczono 40 czołgów.

P. Mussolini na czele min. spraw zagranicznych Italii

Rzym. — W komentarzu do zmian w Jönne gabinetu włoskiego — redaktor dyplomatyczny agencji Stefani podkreśla — że zmiany te nastąpiły w atmosferze koleżeństwa i serdeczności.

Objęcie teki ministra spraw zagranicznych przez Duce, dowodzi, według własnych jego słów, że będzie miał sposobność „wykuwania narodzi dyplomatycznych wielkości narodowej”.

Tak więc czynnik polityczny staje się — zgodnie z tradycją włoską — jedynym z najsilniejszych orężów obecnej wojny. Powrót p. Mussoliniego do stanowiska kierowniczego w polityce zagranicznej daje gwarancję, że wszystkie kwestie nierozstrzy-

P. Churchill przedstawia wyniki swych podróży do Afryki i do Turcji

Vichy. — Izba Gmin była przepełniona, gdy premier angielski zaczął przemawiać na temat swych podróży do Afryki Północnej i do Turcji.

Pierwsze słowa mówcy dotyczyły poważnego niebezpieczeństwa, jakie zagraża żegludze sojuszniczej z powodu podmorskiej ofensywy niemieckiej.

„Budowa nowych statków zostanie przyspieszona. Zresztą strata, poniesiona przez marynarkę sojuszniczą w ciągu ostatnich kilku miesięcy — są stosunkowo najniższe od przeszło roku.

„Wszelkie nasze zasoby połączone z zasobami Stanów Zjednoczonych, które zresztą obiecały dostarczyć większe ilości okrętów wojennych do eskortowania tych transportów. Im bardziej zmniejszymy ilość zatapiających statków, tym energiczniej będziemy mogli wywdąć naważać nasze wysiłki wojenne.

Nieobecność Stalina

Dalej mówca wyraża ubolewanie z powodu nieobecności p. Stalina na obradach w Kazańce i podkreśla, iż dla spotkania go p. Roosevelt był zdecydowany na udanie się „do tak odległego na wschód punktu, jak Chartum”, ale kierownik polityki moskiewskiej uchylił to zaproszenie.

P. Churchill zapewnia raz jeszcze, iż kraje anglo - amerykańskie są stanowczo zdecydowane na to, by nieść jak największą pomoc ZSRR.

„Po rozpatrzeniu problemu wojny podmorskiej — uznaliśmy za nasz główny obowiązek wojenny — odciągnięcie części nacierającego, jaki znosi armia czerwona.”

Wspominając o swym pobycie w Turcji, premier wyraża opinię publiczną swego kraju, by „nie doszukiwała się w komunikacie oficjalnym z tej podróży niczego więcej, jak to, co się w nim znajduje”.

„Nie jest celem naszej polityki nastrożanie jakichś trudności rządowi tureckiemu. Przeciwnie — klęska Turcji byłaby klęską dla Wielkiej Brytanii i dla wszystkich państw zjednoczonych.”

WOJSKA BRAZYLJSKIE W AFRYCE ?

Vichy. — Według doniesień agencji niemieckiej około 50 tys. żołnierzy armii brazylijskiej ma być wystawionych do Afryki Północnej w ciągu lutego b. r., co ma być wynikiem narad Roosevelt — Vargas w Natalu. Przypuszcza się, iż oddziały brazylijskie wyładowują w Dakarze i będą użyte do okupacji Afryki Francuskiej.

gnień dotychczas lub odłożone na dalszą metę — zostaną obecnie rozpatrzone i załatwione.

Działalność Duce opierać się będzie na podstawach planu odbudowy Europy i zapewnienia jej przyszłości okupowanej zmaganiem i krwią narodów ją zamieszkujących.

Obciążenia podatkowe we Francji

Vichy. — „Wydatki Francji na rok 1943 wyniosły 129 miliardów franków, zamiast 138 miliardów na rok 1942. Deficyt, wy-

noszący w roku 1941 — 66 miliardów, a 58 miliardów w r. ub. — zostaje zmniejszonym na rok bieżący do 27 miliardów fr.

Taki spadek deficytu wyjaśnia się z jednej strony zmniejszeniem wydatków o 8 miliardów, a z drugiej — znacznym wzrostem podatków. Niektórzy może się zdziwić, iż wydatki skarbu są tak znaczne. Trzeba jednak pamiętać, iż same długie zbiorowe oraz T-wa Kolei Państwowych itp. wynoszą razem 1.100 miliardów fr. Licząc po 4 proc. za tę sumę — odpowiadają one 44 miliardów fr. rocznie, do czego dodać należy amortyzację różnych pożyczek itp.

Jak więc wynika z zestawienia tych cyfr — każdy Francuz ponosi odpowiedzialność budżetową, wynoszącą 26.000 fr. kapitału i 1.000 fr. rocznie odsetek.

Na szczęście Francja nie jest już krajem walczącym!”

Naczelné dowództwo sojusznicze

Po przypomnieniu w krótkości przebiegu operacji wojskowych w Afryce Północnej p. Churchill wyraził szczególne uznanie generałowi Eisenhowerowi, jako naczelnemu dowódcy wojsk sojuszniczych w tych krajach. Pod jego kierownictwem będą dowodził generał angielski Alexander (wojska lądowe) oraz marsz. Tedder (lotnictwo), który ma też skoordynować akcję powietrzną I i VIII armii brytyjskiej.

Admirał floty A. Cunningham, dowódca flotą brytyjską i amerykańską, rozszerzy swą kompetencję ku wschodowi oraz ustali główną kwatery w Egipcie, kierując równocześnie operacjami na Morzu Czerwonym i w sąsiedztwie tych okęgów.

P. Churchill wyjął, iż Giraud zgodził się na to, by oddziały francuskie w Tunizji zostały amunicjonalne pod dowództwem generała Andersona i dodał, iż wojska te otrzymają nową wyposażenie wojskowe.

Mówca zakończył swe ekspozę wezwaniem do „wszystkich patriotów po obu stronach Atlantyku”.

Wystąpienie p. Edena

Podczas tego samego posiedzenia Izby Gmin zabrał głos również p. Eden, minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii, poświęcając swe przemówienie sprawom Afryki Północnej.

Mówca wyjął, iż np. obecnie pozostaje jeszcze w Algierii 3.965 więźniów politycznych, a w Maroku — 1.442, lecz polonizację ich jest przedmiotem dochodzących zainteresowanych czynników sądowych. Poza tym komitet wojenny p. Giraud miał postanowić wprowadzić pewne zmiany w statucie Żydów, jeśli chodzi o prawa własności i wysyłania dzieci do szkół średnich.

Na zakończenie p. Eden wezwał członków parlamentu brytyjskiego do „unikania wyrażania pewnych sympatii dla takich lub innych osobistości francuskich w Północnej Afryce”.

Wycofanie wojsk francuskich z Tunizji

Vichy. — Jak donoszą z pewnych źródeł w Tangerze (co zresztą potwierdziło Radio - Alger) naczelné dowództwo sojusznicze w Afryce Północnej postanowiło wycofać oddziały francuskie eks-generała Giraud z frontu tunijskiego. Wiadomość powyższa wywołała wielkie poruszenie i różne komentarze. Podkreślono najpierw, iż potwierdza to poprzednio podawane informacje o tym, iż wojska francuskie zostały użyte do walki bez należytego wyposażenia i uzbrojenia wojennego.

Poza tym dodano, iż wojska francuskie potrzebowały już wypoczynku, co by dowodziło, iż dowództwo sojusznicze używało ich bez wytchnienia i wszędzie tam, gdzie chodziło o dostarczenie specjalnego wysiłku.

Przy tej sposobności przypo-

mina się tu zarządzenie kancle-rza Rzeszy o natychmiastowym zwalnianiu wojskowych francuskich, wziętych przez wojska „osi” do niewoli na tym froncie.

Wreszcie należy sądzić, iż zarządzenie to wywrze prawdopodobnie wśród zainteresowanych wojskowych francuskich wrażeń, polegające na lepszym zrozumieniu warunków, w jakich zostały one rzucone do walki przez swych dowódców.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W AFRYCE PÓŁNOCNEJ

Vichy. — Według informacji otrzymanych z Tangeru, po łożeniu żywnościowej w Afryce Francuskiej stale się pogarsza, a władze dysydenckie starają się uspokoić opinię publiczną. Komunikaty te przynajmniej, iż trudno dostarczyć masła, sera i jaj, a mięsa brak coraz bardziej do żywienia armii sojuszniczej.

Trudności transportowe wyjaśnia się tym, iż coraz większe ilości taboru kolejowego są potrzebne dla armii. Niezadowolone nie wzrasta również z tego powodu, iż obietnicy anglo-amerykański dowódcy większych ilości taboru kolejowego są porzucane.

Loŕdyn. — Jak donoszą z Nowego Delhi — rząd Indji podkreśla, iż rozpoczęły przy Gandhiego post - protestacyjny w niczym nie wpłynę na zmianę polityki wicekróla Indji.

Instrumenty muzyczne ludu tureckiego

Instrumenty muzyczne ludu tureckiego są częściowo wytworami rdzennie tureckimi, przyniesionymi przez Turków z ich siedzib w Azji Środkowej.

Do zasadniczych instrumentów ludowych muzycznych tureckich zalicza się niewiele instrumentów. Z instrumentów dętych wymienić należy przede wszystkim raut i tuğur.

Daw jest to rodzaj bębna. Jest to jeden z najdawniejszych znanych instrumentów ludu tureckiego; — dochowały się wzmianki, że znany był jeszcze na Atlasie.

Tungur jest to rodzaj bębna, przypominający baskijski „tambour”. Zapożyczony jest on z boku w dzwoneczki (trzy, z wyjątkiem tej strony, za którą się trzyma) i w śrubki służące do zaciskania naciąganej skóry. W okolicy Erzerunu tungur mierzy 35 cm. przekroju i 5 cm. szerokości.

Poza tym istnieją: zurna, mej i kaval.

Zurna jest to klarnet, z rozszerzonym zakończeniem. Pochodzi z Azji. Nazwa zurna spotykana jest u wielu ludów (Persów, Arabów, Kurdów, Gruzinów). Znana jest i w Rosji, do kąd przeszła wraz z instrumentem, przejętym od Tatarów do orkiestr wojskowych rosyjskich.

Mej jest to mały klarnet, spotykany we wschodnich połaciach Turcji. Ustnik jest rozszerzony i wykonany z kości.

Kaval to rodzaj paster-

Projekty produkcji na rok 1943 w gen.-gub.

Zakopane. — Główny urząd żywienia i rolnictwa zwołał swych współpracowników z dystryktów i kół gen.-gub. na II zjazd rolniczy do Zakopanego, celem opracowania planu działania na rok 1943. Funkcję gen.-gub., będącego jednym z okręgów rolniczych, który już w ubiegłym roku dokonał znacznego wysiłku dla dostarczenia Rzeszy znacznych ilości produktów rolnych, posiadać będą nie mniejszą wagę w roku obecnym.

W czwartym roku wojny staje się niemożliwym dostarczenie w wielkim zakresie maszyn rolniczych, nastąpić mogą ograniczenia w dostawie nawozów sztucznych, a w każdym razie wszystkie wymagania nie będą mogły być zadowolnione. Nie może być mowy o wnoszeniu nowych zabudowań wiejskich, i wogóle o jakichkolwiek przedsięwzięciach, wymagających użycia surowców.

Tym więcej zależeć będzie na wzmocnieniu tego rodzaju produkcji, która może się odbyć bez specjalnych inwestycji. Należy więc udzielić jak najwięcej praktycznych wskazówek polskim i ukraińskim chłopom, mogącym powiększyć wydajność ich pracy. Udzielano też przeważnie na zjeździe głosu doświadczonym kierownikom z gen.-gub., którzy ma ją już za sobą kilkoletnie doświadczenia, znają specjalne warunki dzielnicowe, ludzi i ich potrzeby.

Wychodząc z założenia politycznego i operując się na doświadczeniach wieśniaków niemieckich, postanowiono wciągnąć gen.-gub. w orbitę europejskiej gospodarki żywnościowej. Należy w tym celu przede wszystkim opłacać małą urodzajność gleby. Postanowiono rozbudować aparat agronomiczny w gen.-gub. dla sprostaną rosnącym wy-maganiom.

Debatowano nad projektami wprowadzenia nowej administracji, tak na równinach, jak w strefie górystej. (k. z.)

EGZAMINY DLA CZELADNIKÓW

Kraków. — Wydział Handlu we Lwowie przygotowuje obecnie program egzaminów dla czeladników, w związku z którymi odbędzie się cykl kursów przygotowawczych. Wezwani do składania egzaminu będą wszyscy rzemieślnicy dotychczas nie wyzwoleni i nie posiadający świadectw rzemieślniczych. Zezwolenia na prowadzenie warsztatów rzemieślniczych będą oddawane tylko na podstawie zdania odpowiednich egzaminów.

Pierwsze egzaminy na mistrzów rzemieślniczych będą miały miejsce po zakończeniu egzaminów czeladniczych. (k. z.)

Robotnicy z gen.-gub.

W PRZEMYSLE NIEMIECKIM

Kraków. — Jak zwykle w grudniu, podaż rąk robotniczych uległa zmniejszeniu, w związku z dorocznymi świętami i warunkami klimatycznymi, powodującymi trudności transportowe. Obecnie ulega ona jednak znów zwiększeniu.

W grudniu wyjechało do Rzeszy na pracę 31.595 robotników, w tym zaledwie 600 robotników rolnych. Urzędy pracy zarejestrowały w grudniu 81.583 robotników, z których 43.599 znalazło stałą pracę w samym gen.-gub. (k. z.)

Genewa. — W tych dniach odbył się w tut. Palais d'Hiver konkurs na najpiękniejszy uśmiech kobiety.

Wśród 26 uczestniczek pierwsze miejsce zdobyła nasza rodaczka p. Bacalan z domu Cagara Franciszka z ziemi krakowskiej.

Jak nas zapewnił p. Matusik, pięknym uśmiechem p. Bacalan oczarowali byli wszyscy zebrani, to też ogłoszenie wyniku jury spotkało się z tym większym podziwem dla naszej rodaczki, a prasa miejscowa poświęca jej prócz zdjęcia bardzo ciepłe wzmianki. Z tej również okazji p. Bacalan przemawiała przez radio...

W grupie handlu hurtowego i zewnętrznego są to branże następujące:

Artykuły spożywcze, tekstylne, konfekcja i wyroby skórzanego, szkło i ceramika, instrumenty muzyczne, hutnictwo i metalurgia, produkty farmaceutyczne i chemikalia, kosmetyka, artykuły drzewiane i papierniczne, przybory sanitarne, węgiel i artykuły budowlane, odpadki i przedmioty używane, oleje mineralne.

W grupie handlu detalicznego utworzono następujące działy: artykuły spożywcze, tekstylia, konfekcja i wyroby skórzanego, przedmioty domowego użytku i instrumenty muzyczne, wyroby hutnicze i metalurgiczne, maszyny i wchłiki, mydlarnie, wyroby chemiczne i kosmetyczne, drzewne i papierowe i inne. (k. z.)

QUO VADIS ? — 107

— 107

